

Wederzijds positieve effecten

Natuurbeheer en drinkwaterproductie: succesvolle combinatie

De drinkwatersector is één van de grootste natuurbeheerders van Nederland, samen met partijen zoals Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Drinkwaterbedrijven beheren ongeveer 23.000 ha natuurgebied, vaak aangewezen als Natura 2000-gebied of onderdeel van het Nationaal Natuurnetwerk.

De drinkwatersector levert een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de (inter)nationale natuurdoelen. Drinkwaterbedrijven beschermen hun bronnen door waterwinning en natuurontwikkeling te combineren.

Drinkwaterbedrijven beheren overal in ons dichtbevolkte land waterwinningen voor het maken van drinkwater uit grond- en oppervlaktewater. Het is van groot belang dat er zo min mogelijk verontreinigingen in deze grondstof voor drinkwaterproductie

terecht komen. Drinkwaterbedrijven hebben als wettelijke taak om bij te dragen aan het beschermen van de bronnen voor drinkwater, door het zorgvuldig beheren van de terreinen rondom hun winningen. Voor de bescherming van de waterkwaliteit

teit is natuur een zeer geschikte functie. Daarom hebben de drinkwaterbedrijven steeds meer terreinen binnen hun waterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied in beheer genomen als natuurgebied. Sommige terreinen, bijvoorbeeld in de duinen, worden al meer dan 125 jaar door drinkwaterbedrijven beheerd.

Natuur als bescherming

Drinkwaterbedrijven beschermen ook de omgeving rondom hun winlocaties door er bijvoorbeeld een natuur- of recreatiegebied van te maken. Zo is het grondwater goed beschermd en ontstaan gebieden met een ongerepte natuur, een schone bodem en een minimale kans op verontreiniging.

De duingebieden van Noord- en Zuid-Holland spelen een bijzondere rol in de Nederlandse drinkwatervoorziening; hier wordt productie gecombineerd met natuurbeheer en recreatie. De natuurfunctie beschermt het grondwater in de duinen tegen verontreinigingen. En het duinzand zuivert voorgezuiverd rivierwater dat de drinkwaterbedrijven naar de duinen pompen op een natuurlijke manier van bacteriën en virussen. Om de duinen gezond en veerkrachtig te houden, beheren de duinwaterbedrijven de natuur zorgvuldig en voeren zij natuur- en herstelprojecten uit. Natuurlijke processen krijgen in de duinen zoveel mogelijk de ruimte.

Recreatie

Alle drinkwaterbedrijven stellen hun terreinen in meer of mindere mate open voor het publiek; recreanten kunnen er wandelen of fietsen. In sommige gebieden zijn bezoekerscentra ingericht voor informatie over natuur en (drink)water. Ook vinden er regelmatig excursies plaats in de duin- of andere natuurgebieden.

Ongeveer 80% van de gebieden rondom winningen is opengesteld voor bezoekers. Iedereen kan zo in zijn eigen directe omgeving het resultaat zien van het natuurbeheer en genieten van waardevolle en unieke natuur. Uit onderzoek blijkt dat een grote meerderheid van de drinkwaterconsumenten het beheer van natuur door hun waterbedrijf positief waardeert.

Alle drinkwaterbedrijven hebben daarnaast een breder educatief programma, met onder andere gastlessen op scholen. Die gaan niet alleen over drinkwater maken, maar vaak ook over natuur en natuurbeheer.

Netwerken voor natuurbescherming

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) is een landelijk netwerk van bestaande en nieuw te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN vormt zo de ruggengraat van de Nederlandse natuur. De ligging van het NNN wordt bepaald door de provincies. Van het totale oppervlak aan waterwingebieden ligt 75% binnen het NNN.

Natura 2000 is het grootste natuurbeschermingsinitiatief in Europa, met als doel behoud en herstel van biodiversiteit. Met 166 Nederlandse Natura 2000-gebieden is een ecologisch netwerk ontstaan ter bescherming van bedreigde soorten en voor het in stand houden van leefomgevingen die Europees gezien van belang zijn. De ligging van Natura 2000-gebieden wordt afgebakend door het rijk. In totaal vallen 33 waterwingebieden onder Natura 2000, waarmee ze zo'n 65% van de totale oppervlakte aan Nederlandse Natura 2000-gebieden vormen.

Grote biodiversiteit

Wageningen Universiteit (Alterra) heeft onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van flora en fauna in waterwingebieden. De kwaliteit van de natuur in waterwingebieden blijkt zeer hoog. Op minder dan 1% van de oppervlakte van Nederland leeft zo'n 75% tot 95% van alle Nederlandse planten en dieren! Ook het aandeel zeldzame en bedreigde dier- en plantensoorten, zogeheten rode-lijstsoorten, is hoog. Dit laat zien dat er in de natuurgebieden die de drinkwaterbedrijven beheren een grote variatie in flora en fauna met een hoge kwaliteit aanwezig is.

Gevlekte witsnuitlibel.

Functiecombinaties en Groene Tafel

Vewin ondersteunt de Rijksnatuurvisie 'Natuurlijk verder' (2015), die inzet op robuuste natuur, met aandacht voor natuurlijke systemen en de landschappelijke schaal. Om de samenwerking rondom het halen van natuurdoelen, het beschermen van drinkwaterbronnen en het waterbeheer te versterken, heeft Vewin samen met andere stakeholders een Groene Tafel in het leven geroepen. Dit leidde eind 2016 tot een Routekaart samenwerking natuur, drinkwater en waterbeheer, die is aangeboden aan het ministerie van Economische Zaken (EZ). De routekaart vormt een kader voor regionale samenwerking tussen natuurorganisaties, provincies, drinkwaterbedrijven, waterschappen, gemeenten en het ministerie van EZ. De kaart ondersteunt regionale initiatieven die functiecombinaties versterken en een bijdrage leveren aan de Maatschappelijke Uitvoeringsagenda onder de Rijksnatuurvisie. De partijen hebben een gemeenschappelijk belang bij robuuste gebieden voor natuur, waterwinning en waterbeheer.

De drinkwaterbedrijven beheren zo'n 23.000 hectare natuurgebied. Dat zijn ruim 40.000 voetbalvelden of 0,5 procent van het totale oppervlak van Nederland.